Nieuw traditioneel

In 2012 sprak Interface uitgebreid met Roger Linn over de ontwikkeling van LinnStrument. Inmiddels is het apparaat al enige tijd op de markt en kunnen we deze unieke usb/midi-controller zelf uitproberen.

door Alex Buurman > alex@interface.nl

Roger Linn, laten we het maar weer oprakelen, is de bedenker van de LinnDrum, de drumcomputer die muziek maken in de jaren tachtig onherkenbaar én onomkeerbaar veranderde. Met de MPC60, een drumcomputer/sequencer/sampler die in samenwerking met Akai Professional werd ontwikkeld, deed hij daar tien jaar later nog eens een schepje bovenop. 'Objectgeoriënteerde' muziekproductie was geboren en legde zo de basis voor muziekproductie die gebruikmaakt van audiofragmenten die worden gemanipuleerd. Beats, phrases, loops en clips zijn inmiddels niet meer weg te denken uit de manier waarop muziek wordt gemaakt.

Leercurve

Toch breekt Roger Linn een lans voor het daadwerkelijk bespelen van muziekinstrumenten, met in het achterhoofd dat het leren beheersen van een instrument normaal gesproken een intensieve en tijdrovende aangelegenheid is. De huidige technologie maakt het mogelijk om muziekinstrumenten te ontwerpen met een minder steile leercurve en met onbeperkte klankmogelijkheden. Over de ontwikkeling van LinnStrument vertelde hij in 2012: 'Ik ga uit van de beleving van de muzikant: wat hij wil aanraken en voelen, wat hij wil horen, hoe hij wil spelen, hoe hij het instrument wil gebruiken.'

Expressief

Als je LinnStrument bekijkt – hetzij op video's op Interface Xtra, hetzij als deze voor je ligt – is onduidelijk hoe je deze controller bespeelt, en dan met name hoe de noten zijn gerangschikt. Linn heeft op zijn site een grote hoeveelheid demo's verzameld die onmiddellijk duidelijk maken dat het een bijzonder expressief instrument is, vooral met gemodelleerde akoestische instrumenten.

Elk van de tweehonderd rubberen vierkantjes op LinnStrument genereert een midinoot, en door vanaf zo'n vierkantje naar links of naar rechts te schuiven, buig je die noot naar beneden of naar boven. Zo maak je ook vibrato: sneller over een kleinere afstand heen en weer bewegen. Je kunt ook op en neer bewegen en daarmee een andere parameter in de instrumentplug-in in je computer of tablet aansturen. Je hebt ook polyfone aftertouch, doordrukken dus, waarmee je ook weer een andere parameter kunt beïnvloeden.

De vierkante vlakjes zijn ook nog eens aanslaggevoelig. Na het aanslaan van een noot heb je dus nog drie functies die je kunt besturen, en dan niet met afzonderlijke wieltjes of schakelaars, maar met hetzelfde vlak waarmee je de oorspronkelijke toon hebt opgewekt. Daarmee lijkt LinnStrument veel meer op een traditioneel muziekinstrument dan verreweg de meeste andere midicontrollers.

INFO

- **prijs excl:** $ 1.499,-
- **distributie:** Roger Linn Design, sales@rogerlinndesign.com
- **internet:** www.rogerlinndesign.com

SPECIFICATIES

- 200 (25x8) aanslaggevoelige pads met polyfone aftertouch en x/y-sensor
- verstuurt desgewenst individuele noten op verschillende midikanalen t.b.v. polyfone bending
- stalen bovenpaneel met aluminium chassis, houten zijpanelen
- in- en uitgangen: usb-B (data en voeding), midi-in /uit, voetschakelaar, netvoedingsadapter
- 4 bevestigingspunten voor een gitaarband
- online handleiding
- inclusief licentie voor Bitwig 8-track
- afmetingen: 570x209x25,4mm (bxdxh)
- gewicht: 2,3kg

Chromatisch

Maar dat beantwoordt nog altijd niet de intrigerende vraag hoe de noten op LinnStrument zijn gerangschikt. Elke horizontale lijn vlakjes op LinnStrument is een chromatische reeks van 25 tonen. Je kunt daar dus een toonladder over twee octaven op spelen. Dat is natuurlijk niet zo handig, want de noten zitten dan relatief ver uit elkaar en de toonafstanden zijn onregelmatig. Denk maar aan een pianoklavier waarop de zwarte toetsen bij de toonladder van C aangeven waar de hele toonafstanden zitten. Om die redenen heb je op LinnStrument niet één rij vlakjes, maar acht. Deze vormen elk een reeks van ook weer 25 chromatische tonen, maar ze zijn een kwart – vijf halve tonen dus – ten opzichte van elkaar versprongen. Stel dat je in de onderste rij het vlakje van de B speelt, dan vind je daar recht boven respectievelijk E, A, D, G, C, F, Bes en Es. Het lijkt verdacht veel op de relatie die de snaren van een basgitaar of de laagste vier snaren van een gitaar ten opzichte van elkaar hebben.

Wil je er dus een toonladder op spelen, dan kun je dezelfde vingerzetting gebruiken als een bassist gebruikt of een gitarist wanneer hij geen B-snaar zou tegenkomen. Een van de voordelen hiervan is dat je horizontaal altijd een enorm bereik hebt om van de ene toon naar de andere te glijden, en dat hoeft nooit diagonaal. Toch liggen de tonen nooit ver van elkaar verwijderd. Een ander voordeel, en dan vooral ten opzichte van een conventioneel klavier, is dat toonladders er in elke toonaard hetzelfde uitzien. Je hoeft elke toonladder dus maar één keer in te studeren in plaats van twaalf keer op een regulier klavier.

Strummen

Onder de vlakjes zitten meerkleurige led's die je zelf kleuren kunt geven. Standaard zijn de noten zonder voortekens, dus alles in de toonladder van C, groen verlicht, met uitzondering van de C zelf, die een accentkleur heeft; blauw in dit geval. Dit kun je naar believen instellen, zelfs afhankelijk van de toonaard van het nummer dat je gaat spelen, want LinnStrument kent voor dit soort instellingen geheugenplaatsen. Daarin kun je bijvoorbeeld ook kwijt dat het speelvlak in tweeën wordt gesplitst. Je zou dan links een vlak kunnen maken dat je normaal bespeelt en rechts een vlak om te 'strummen', waarbij je verticaal over de rijen strijkt en daarmee de tonen die je links speelt, triggert zoals dat ook gebeurt wanneer je over de snaren van een gitaar strijkt.

Naast dit strummen is LinnStrument voorzien van allerlei andere speelhulpen. Zo kun je de onderste rij vierkantjes toekennen aan de snelheid van de interne arpeggiator. Je speelt dan op het normale speelvlak een akkoord, en afhankelijk van welk vlak je in de onderste rij speelt, wordt dat akkoord op het tempo van je keuze gebroken gespeeld. Die onderste rij kun je ook weer aan strummen toekennen of aan het opnieuw triggeren van het gespeelde akkoord.

Xtra

- introductie
- talloze performance video's
- handleiding

LinnStrument lijkt veel meer op een traditioneel muziekinstrument dan de meeste andere midicontrollers

Onbegrensd

Er valt op LinnStrument buitengewoon veel in te stellen, waaronder natuurlijk wat voor midi-informatie het verzendt en het bijbehorende bereik. Je kunt het instrument volledig naar je hand(en) zetten, en dat kun je uiteraard nog eens dunnetjes overdoen op de instrumentplug-in die je bespeelt. De mogelijkheden zijn wat dat betreft praktisch onbegrensd. LinnStrument is daarom ook erg leuk voor het bespelen van virtueel-analoge synthplug-ins, waarbij je bijvoorbeeld de verticale beweging aan pulsbreedte toekent en aftertouch aan de cutoff-frequentie of resonantie van het filter.

Persoonlijk vind ik dat veel bevredigender dan het bespelen van virtueel-akoestische instrumenten, maar dat is natuurlijk smaakafhankelijk. En alsof dat allemaal nog niet genoeg is, is LinnStrument ook nog eens gebaseerd op een Arduino Due en is de processor via usb benaderbaar, dus als je zelf wilt programmeren…

Het bespelen – al is de leercurve waarschijnlijk inderdaad minder steil dan bij een klavier – is wel een dingetje. Dan heb ik het nog niet eens over specifieke technieken, zoals die waarbij je tegelijk gespeelde noten onafhankelijk van elkaar kunt buigen. Wat je wel héél snel leert, is dat je met LinnStrument niet te evenaren vibrato's kunt maken en dat je zelfs als je toonladders studeert alsmaar wordt uitgedaagd om móói te spelen; lekker even heel gelikt naar de volgende noot toe glijden, eindigen met een prachtig vibrato, onderweg het filter heel geleidelijk laten openen…

Sounds

Omdat het best lastig kan zijn om de juiste sounds te vinden bij de manier waarop je LinnStrument bespeelt, kun je vanaf de site van Roger Linn geoptimaliseerde sounds downloaden die je kunt laden in Logic Pro X of Mainstage. Je vindt daar ook geoptimaliseerde sounds voor andere daw's en softsynths. Tevens krijg je bij LinnStrument een licentie voor Bitwig 8-track, ook weer met een set bijpassende sounds.

Voor beatgeoriënteerde muziek biedt LinnStrument door de verregaande en veelzijdige programmeerbaarheid ook de nodige mogelijkheden, maar de human interface ligt misschien wat ver af van wat producers gewend zijn.

Conclusie

LinnStrument verschilt niet wezenlijk van een willekeurig ander muziekinstrument in de zin van dat je er wel even voor moet gaan zitten. Toch vermoed ik dat de lijdensweg die veel kinderen op de muziekschool moeten doorstaan, je bij het leren kennen van LinnStrument bespaard blijven, alleen al omdat hierbij geen beheersing van een weerbarstig riet of stroeve strijkstok nodig is. Hoe je het ook wendt of keert, LinnStrument is een heel nieuw en zéér inspirerend muziekinstrument dat het absoluut waard is om tijd in te steken. De beloning is dan uniek, en 'uniek' is een kwaliteit die ik elke muzikant gun. ■

HET OORDEEL

+
- buitengewoon expressief en uitdagend
- zeer uitgebreid in te stellen
- open source-architectuur

–
- bespelen vergt studie
- stevig geprijsd